

Francoski patrijoti vrgli Nemce iz Pariza

ROMUNIJA JE KAPITULIRALA

Sprejela je zavezniške pogoje in formirala novo vlado. Boji med Romuni in Nemci

BULETIN

LONDON, četrtek, 24. avgusta. — Nemški radio je danes ogorčeno napadal kapitulacijo Romunije zavezniškim silam, rekoč, da je "klika izdajice potisnila na stran premierja Antonescu-ja, nakar je kralj Mihai prišel do sporazuma z Britanijo in Ameriko." Nemški radio je dostavil, da Romunija stoji "pred največjo nevarnostjo" ter apeliral na Romune, da se borijo "skupno z Nemci proti ruskemu boljševizmu."

LONDON, četrtek, 24. avgusta. — Romunija je snodi naznanila, da je prestopila z nemške na zavezniško stran, in sledilo je naznanilo iz sovjetskih virov, da so na vzhodni fronti med bežečimi nemškimi in romunskimi vojaki izbruhnili boji.

Sprejem pogojev premirja, ki so jih stavile Rusija, Anglija in Zedinjene države, je bil naznanjen v posebni proklamaciji, oddani po radiju v Bukarestu.

Moskva poroča o spopadih med Nemci in Romuni

Ruski komunikacij, ki je bil revidiran tukaj danes zgodaj zjutraj, pravi, da so v Romuniji izbruhnili boji med Nemci in Romuni, katerim je kralj Mihai ukazal, da se nehajo boriti proti Rdeči vojski.

Poročilo pravi, da romunski letniki poročajo, da Nemci streljajo na romunske vojaške in jim skušajo preprečiti umik.

"Veliko število romunskih oficirjev in vojakov je bilo ubitih," pravi poročilo, "ko je prišlo od oboroženih spopadov med umirajočimi se romunskimi oddelki

Pretresa se načrt, po katerem bi Nemčija 5 let delala za reparacije

WASHINGTON. (O. N. A.) — Iz zanesljivih virov prihaja vest, da proučujejo v Washingtonu različne načrte za reparacijo vojne škode, katero so napravili Nemci. Načrti so še v začetnem stanju in predvidevajo petletno dobo, v kateri bi nemške vojne industrije delale za civilne potrebe v svrhu kritja vseh potreb za popravilo porušene in uničene inetja.

V tem slučaju ne bi bilo v Nemčiji nobene brezposelnosti, toda Nemci bi morali sprejeti delo bodisi doma, bodisi v tujini. Vse nemško gospodarstvo bi bilo pod najstrožjim nadzorstvom in poslovalo tako po načrtu kot še nikdar.

Ne kazni, temveč popravilo škode

Prednost te rešitve bi bila ta, da Nemčija ne bi bila vezana za reparacije na tako dolgo dobo kot v prejšnji vojni—vsled česar se je svojim plačilnim obveznostim venomer tnikala. Poglaviti cilj teh načrtov ni kaznovanje Nemčije, temveč organizacija smotrnega dela in upo-

rabljanja nemške industrije in nemških delavskih sil v svrhu popravila napravljene škode.

Pri vsem tem bo seveda treba gledati na to, da se spravi v sklad politične in gospodarske zahteve. Vprašanje je, ali je boljše, da se uporabi vso gospodarsko silo Nemčije za izvedbo načrta za reparacije, ali je treba gledati pred vsem na to, da bo Nemčija tako razkosana v političnem pogledu, da bo ostala za vedno nesposobna za nove napade.

Sporazum med tremi velesilami nujno potreben

Pri vsem tem bo največjega pomena sporazum treh velesil, Amerike, Velike Britanije in Rusije.

Povsem jasno je zdaj, da bo ruski vpliv v vsej vzhodni Evropi odločilen. Rusija bo dominirala tudi na Balkanu. Rusija hoče neodvisno Poljsko, toda zahtevala bo, da je ta Poljska nje prijazna. Vsak načrt glede uporabe nemških industrijskih in delavskih sil bo pred vsem odvisen od tega, kaj Rusi mislijo o

VELIKE ZMAGE ZAVEZNIKOV V JUŽ. FRANCII

Tretja invazija pri Bordeauxu drvi naprej; Marseilles padel, Toulon pred padcem

Zavezniške zmage v južni Franciji se večajo od ure do ure, kot razvidno iz zadnjih vesti, ki prihajajo s front. Invazija Francije pri Bordeauxu "napreduje kot je bilo začrtano," pravi poročilo o poteku tretje invazije francoske celine, in istočasno javljajo vesti, da je mesto Marseilles že v zavezniških rokah, dočim je Toulon tudi padel, ali pa se bo to zgodilo v teku par ur.

Amerikanci v Grenoblu

Medtem ko je ena ameriška oklopna kolona prodrla že 140 milj visoko proti severu in je samo 240 milj od zavezniških sil v severni Franciji, je ena nadaljna ameriška kolona udarila skozi dolino reke Rone in zasedla mesto Grenoble, ki leži v bližini švicarske in italijanske meje.

Udar te ameriške kolone grozi pretrgati stiko med nemškimi silami v Franciji in Italiji in zaleti v pasti slehernega Nemca v južni in zapadni Franciji.

PETAINE JE BAJE NEMSKI UJETNIK

LONDON, 23. avgusta. — Včeraj je bilo poročano, da je Gestapo aretiral maršala Petaina in da je bil odveden v Belfort na švicarsko-francoski meji. Švicarski radio pa je nočjo poročal, da je Petain objavil na francoski narod pismo, v katerem apellira, da se oklene voditeljev, "ki bodo dali Franciji preporod."

ZADUSNICA

V soboto, ob 8. uri zjutraj se bo v cerkvi sv. Vida brala zadusnica za pokojnega Edwarda Moke, ob priliki četrte obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravi udeležijo.

NEMSKI UJETNIK

Slika predstavlja nekega Nemca v civilni obleki, ki so ga Amerikanci ujeli, ko je iz zasede streljal na naše čete. Zdal ga peljajo z "jeepom" na glavni stan na izpraševanje. Kot je videti, se zajeti nacistični "junak" prav nič dobro ne počuti.

Vesti z bojišč

Umrli - ranjeni - ujeti

Mrs. Frances Vidmar, 14811 Saranac Rd., je prejela od vojnega departamenta poročilo, da je bil 31. julija ubit v Franciji njen sin saržent Anthony J. Vidmar, star 29 let, ki poleg matere zapuša brata Josepha in dve sestri, Mrs. Frances Zagore in Mrs. Ann Anzick, katera biva v Baltimore, Md.

Sgt. Vidmar je odšel k vojakom kot prostovoljec v oktobru 1940 in je bil po vežbanju v Ft. Custer, Michigan, v avgustu 1941 poslan v Islandijo. Pred odhodom k vojakom je delal v Fisher Aircraft Plant No. 1. V sredo 30. avgusta ob 8:30 zjutraj se bo zanj brala maša zadusnica v slovenski cerkvi na Holmes Ave.

V Indiji je umrl 23. julija Pfc. Emil Turk, star 23 let, sin Mr. in Mrs. Louis Turk, 774 E. 156 St., ki je odšel k vojakom lanskega februarja in bil po vežbanju v Camp Swift, Texas, poslan preteklega aprila v Indijo. Podlegel je ranam, katere je dobil pri vežbanju.

Pfc. Turk je potoval v St. Mary's farno šolo in Collinwood High School in pred odhodom k vojakom je delal pri Marquette Metal Products Co.

Poleg staršev zapuša sestro Mrs. Rose Miklich in tri brate, Louis Jr., William in Pvt. Frank, ki se nahaja pri zračni sili v Burbanku, Cal. Jutri ob 8:30 zjutraj se bo v slovenski cerkvi na Holmes Ave. zanj brala zadusnica.

V Franciji je padel 20. julija Pvt. Edward Grgurich, sin Mrs. Lucy Grgurich, 7940 Cory Ave. Bil je radioman pri mehanizirani kavaleriji. Pohajal je v Addison Junior High School in East High School, in pred odhodom k vojakom pred dvema letoma je delal za Office Supply & Printing Co.

Poleg matere zapuša brata Viktorja, ki služi pri ordnancnem departamentu v Franciji, in dva druga brata, Williama in Josepha.

Lahko je bil ranjen v Franciji 5. avgusta Pvt. William Albrecht, star 35 let, čigar žena Pauline stanuje na 923 Nathaniel Rd. Pred odhodom v armado v novembru 1943 je delal pri Premier Vacuum Cleaner Co. in preko morja je bil poslan preteklega junija.

Ima dva brata, ki služita pri oboroženih silah, Corp. Edward in Seaman Richard, oba na Havajskih otokih.

Vojni departament je sporočil Miss Mary Knaus, 3926 St. Clair Ave., da je bil 15. julija ranjen v Franciji njen brat Pfc. Frank L. Knaus. Ranjen je bil v bok in

Kratke vesti

KONEC HITLERJA NI VEČ DALEČ

LONDON 23. avgust. — Naznanilo radija v Bukarestu, da je Romunija kapitulirala, predstavlja po mnenju opazovalcev, signal, da popoln razpad nacistične strukture v Evropi ni več daleč. Iz Bratislave prihaja značilno poročilo, da je lutkarska vlada Slovačije sklicala sejo, na kateri se je razpravljalo "nujne probleme."

130 ZRAČNIH MISIJ: REKORD RUSKE LETALKE

MOSKVA, 23. avgusta. — Podpolkovnica Jevdokija Beršanskaja, edina sovjetska letalka, ki poveljuje oddelku nočnih bombnikov, je danes završila svojo 130. napadalno misijo. Njeni ponosni tovariši, ki jo kličejo "mamo", so rekli: "Mama nam utira pot, kakor običajno." Podpolkovnica Beršanskaja, stara okrog 30 let, je hči donškega kozaka, mati malega sina, in svojega moža, ki je tudi pilot, je videla samo enkrat, odkar se je začela vojna. Letalstva se je izučila pred 13 leti.

KAKO SE JE IZROČIL NEMSKI ADMIRAL

AIX-EN-PROVENCE, 23. avgusta. — Nemški admiral dr. Karl Eyerich, komandant tukajšnje nemške bolnice, se je pred par dnevi, s svojim štabom vred izročil nekemu ranjenemu saržentu iz Clevelanda, ko je bil slednji kot ujetnik v nemški vojaški bolnišnici. Stopil je k postelji sarženta in mu izročil svojo sabljo. Nemški admiral je to očitno storil iz strahu pred francoskimi gerilci. Danes so mesto zavzeli Amerikanci.

F. D. R. IN CHURCHILL SE ZOPET SNIDETA?

LONDON, 23. avgusta. — "London Daily Mail" je danes poročal, da se bosta premier Churchill in predsednik Roosevelt sestala na novi konferenci, ki se bo vršila v teku prihodnjih par tednov "nekje v Franciji." List pravi, da se Roosevelt že odpravlja na pot in da bosta Churchill in Roosevelt navzoča pri formalnem vkorakovanju zavezniških sil v Pariz.

PODR. ŠT. 39 SANS

Jutri, v petek, ob 8. uri zvečer se v spodnji dvorani Slov. nar. doma na St. Clair Ave. vrši redna seja podr. št. 39 SANS. Ker je to zadnja seja pred konvencijo SANSa in je zelo važna, se prosi društvene zastopnike ter ostalo članstvo, da se te seje udeležijo polnoštevilno.

se zdaj zdravi v bolnišnici nekje v Angliji.

Pfc. Knaus je odšel k vojakom v oktobru 1942, preko morja pa je bil poslan preteklega marca. Delal je pri Monarch Aluminum Co. Njegov brat Pfc. Joseph služi pri artileriji v Franciji.

Mrs. Frances Julylia, 832 E. 209 St., je prejela pred par dnevi od vojnega departamenta sporočilo, da je njen sin Pfc. Henry F. Sinkovic med pogrešanimi. Sedaj pa je prejela od sina samega pismo, da se nahaja v bolnišnici nekje v Angliji. Piše, da mu je bila dne 26. julija v boju prestreljena noga.

Mrs. Julylia ima še dva druga sina v službi Strica Sama. Albert V. Sinkovic se nahaja na Havajih, Eddie A. Sinkovic pa pri mornarici v New Yorku.

AMERIŠKE ČETE POSLANE V PRESTOLICO, DA ZAPEČATIJO ZMAGO FRANCOSKIH GERILCEV

BULETIN

LONDON, četrtek, 24. avgusta. — Lieut. gen. Omar N. Bradley je odredil prvo francosko oklopno divizijo in nekatere ameriške edinice v Pariz, da zapečatijo zmago, katero so včeraj izvojevali francoski patrijoti, ki so na svojo roko po štiri dni trajajočih uličnih bojih vrgli Nemce iz francoske prestolice.

GLAVNI STAN ZAVEZNIŠKE EKSPEDICIJSKE SILE, 23. avgusta. — Danes je bilo uradno naznanjeno, da so sile francoskih patrijotov osvobodile Pariz. Mesto je padlo včeraj, štiri leta in 70 dni od dneva, ko so Nemci zmagoslavno vkorakali v francosko prestolico, ne da bi pri tem padel en sam strel.

Gen. Pierre Koenig, vrhovni poveljnik francoskih sil v notranjosti Francije, je naznanil, da je njegova armada, sestojeca iz 50 tisoč patrijotov, s podporo nešteti tisočev neoboroženih Parižanov, dobila oblast nad prestolico v teku štirih dni krvavih uličnih bojov, ki so izbruhnili preteklo soboto, ko je bil izdan klic za splošno vstajo v Parizu.

V TOREK JE BILA BORBA ZA PARIZ NA SVOJEM VIŠKU

Borba za Pariz je dosegla svoj višek v torek, ko so patrijotične sile dobile lahko artilerijo, katera je bila očitno vtihotapljena v mesto od ameriških baterij v predmestju, nakar so začele obstreljevati postojanke nemške garnizije.

Pariški žendarmi so naskočili in zavzeli zgodovinski otok v reki Seni v sredini mesta — Ile de Cite — in ga spremenili v uporniško trdnjavo, katero so Nemci ljuto napadali in v brezuspešnih naskokih nanjo izkrevavali svoje zadnje sile.

REVOLTA SE JE RAZŠIRILA PO ULICAH KOT POŽAR NA PRERIJI

Ko je postalo očitno, da je otok na Seni trdno v rokah patrijotičnih sil, so patrijoti udarili po Nemcih širom mesta in začeli so se krvavi boji z ostanki nemških sil, ki so se postavili v bran za uličnimi barikadami.

Naydušeno prepevajoče množice so dvignile francosko trobojnico nad vsemi javnimi poslopji in postavljene so bile straže, da čakajo prihoda ameriških oklopnih kolon, ki so prodrle v predmestja prestolice.

ZMAGA FRANCOSKIH PATRIJOTSKIH SIL V PERPIGNANU V JUŽNI FRANCII

Naznanja se, da je bilo aretiranih večje število zastopnikov vichyskega režima, toda kvizlinški župan, ki je kolaboriral z nacisti, je zbežal iz Pariza, predno je mesto padlo.

Alžirski radio je danes javil novo zmago patrijotičnih sil v južni Franciji, odkoder se poroča, da so gerilci zavzeli starodavno mesto Perpignan ob Sredozemskem morju, ki leži blizu španske meje v Biskajskem zalivu. Poročilo pravi, da je bila okupacija izvršena potem, ko so pristali trije zavezniški aeroplani, ki so ustvarili kontakt s francoskimi silami v notranjosti Francije.

Nov grob

LOUIS JUDNIČ

Za srčno hibo je umrl rojak Louis Judnič, star 62 let, stanujoč na 1041 E. 74 St. Pogreb se bo vršil iz Zakrajskega pogrebnega zavoda. Podrobnosti bomo poročali jutri

POGREB

Pogreb pokojnega Primoža Modica se bo vršil v petek ob 9. uri zjutraj iz Zakrajskega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

NA OPERACIJI

V St. Vincent's Charity bolnišnici se nahaja Mrs. Agnes Kosec, 1134 E. 60 St., ki se je danes podvrгла operaciji. Nahaja se v sobi št. 324, kjer jo priateljice lahko obiščejo. Želimo ji skorajšnjega okrevanja!

DIREKTORSKA SEJA

Važna seja direktorija Slov. društvenega doma na Recher Ave. se bo vršila jutri, v petek, ob 7. uri zvečer. Direktorje se opozarja, da se je gotovo udeležijo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINE)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalca v Cleveland in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 28th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

PRISELJENCI V CIVILNI VOJNI

Seznami padlih v tej vojski so zgovorna priča različenosti narodnostnega izvora moštva ameriških vojnih sil.

V splošnem je malo znano dejstvo, da so bili seznamni padlih v civilni vojski, pred tridesetimi leti, ravno tako zgovorni v tem pogledu, kajti v njih so bila imena mnogih mladeničev in mož, ki so bili ali tujerodci ali pa tujega porekla ozir. izvora. Svoja življenja so položili na oltar svoje-nove domovine, da so ji pomagali doseči in ohraniti slovo in edinost.

Ko vsako leto na Spominski dan izkažemo čast spominu onih, ki so v patriotskem duhu oblekli modro in sivo uniformo, ter šli v boj za svobodo svoje domovine, moramo pomniti, da mnogi, ki so padli v bitkah pri Gettysburgu, Chickamaugu, Bull Run-u in na drugih krvavih bojiščih civilne vojne, niso poznali politične in verske svobode v svojih rodnih deželah, katere so zapustili s svojimi družinami vred, da bi si v novi deželi ustanovili nov dom ter uživali svobodo mlade demokracije. In ko je ta nova dežela, ki jim je bila zavetišče in nova domovina, potrebovala njih pomoč, tedaj so se odzvali in doprinesli hkrati žrtve, ko je predsednik Lincoln naslovil na narod poziv za prostovoljce.

Veliko je število onih v tej deželi, ki se s hvaležnostjo spominjajo tistih priseljencev, ki so se borili v civilni vojni. Se leta 1939 je predsednik Roosevelt napisal pismo v počast spomina slavnega general-majorja, Juliusa H. Stabel-Szamvalda, ki se je odlikoval v bitki pri Piedmontu, v Virginiji, ter je prejel najvišje odlikovanje Zdr. držav, kongresno medaljo. Njegov polk je preprečil konfederacijski konjenici prodiranje do Washingtona, ter tako obranil prestolnico pred napadom. In ko je šel predsednik Lincoln v Gettysburg, kjer je imel svoj znameniti govor, je bil Stabel-Szamvald na čelu častne straže, sestavljene iz samih visokih častnikov.

Še mnogi drugi priseljenci so se odlikovali v izpolnjevanju domovinske dolžnosti napram svoji novi domovini tekom civilne vojne, v kateri so se borili Čehi, Poljaki, ter drugi Slovani poleg Madžarov, Švedov, Nemcev, Norvežanov in drugih. Med imeni mož in častnikov, ki so dali svoja življenja za ohranitev ameriške edinstvi in odpravo sužnosti, je najti najrazličnejša imena, kot Wladimir Kryzancowski, Poljak, ki se je odlikoval v bitki v Shenandoah Valley, dalje stotnik Konstantin Blandowski, prvi zvezni častnik, ki je padel na polju časti v civilni vojni; general Alben Francis Schoepf, ki je porazil Konfederate pri Rock Castle Hills, v oktobru, 1. 1861, ter še mnoga druga imena, ki svedočijo, da so patriotje iz najrazličnejših narodnostnih skupin doprinesli svoj delež za ohranitev in izvojevanje ameriške edinstvi in svobodin za vse.

Edini še živeči veteran civilne vojne v mestu New Yorku, Daniel Harris, ki je korakal v paradi še na pretekli Spominski dan, je tudi priseljenec, ki je doprinesel svoj delež k ohranitvi ameriške Unije. V Ameriko je prišel iz Anglije, v letu 1863 pa je kot 17-leten mladenič prostovoljno vstopil v ameriško armado, ki je bila v boju za ohranitev Unije. Po rodu žid, je bil ta veteran eden od 8000 židov, ki so prostovoljno služili v armadi za časa civilne vojne. Mož je služil na bojni ladji "Old Ironsides," "S. S. Constitution," "Saratoga," itd. Zdaj je častni predsednik židovskih vojnih veteranov.

Poleg Norvežanov, Švedov, židov, Italijanov, Madžarov, ter drugih, so se borili v civilni vojni tudi slovenski priseljenci, prav kot se danes borijo njih v Ameriki rojeni potomci v borbi za odpravo totalitarnih doktrin in nasilnega podjarmljevanja celih narodov. Kot njih priseljeniški predniki, so tudi ti novi Amerikanci prišli za orožje, da branijo svojo domovino in njene demokratične principe ter ameriški način življenja.

UREDNIŠKA POŠTA

Slovenski ujetniki iz La Carne, O., bodo naši gostje

Cleveland - Collinwood, O. — Kot je bilo že poročano slovenski javnosti, da se v taborišču pri Port Clinton, Ohio, nahaja med drugimi ujetniki, tudi skupina slovenskih fantov iz Primorja. Njih imena so bila že tudi priobčena, kot tudi od kje so doma iz naše Primorske.

Ti ujetniki bodo gostje v nedeljo 27. avgusta, ki bodo prišli sem na podbudo Mr. Antona Ipravca, kateri je bil pri njih že parkrat v posetu. Pridejo v nedeljo dopoldan, prisostvovali bodo pri maši v slovenski cerkvi na Holmes Ave. Po maši bodo sprejeti po organizaciji za slovenske vojne ujetnike iz Primorja in sodelovala bo tudi podružnica SANS št. 48.

Te dve organizaciji sta se zavzeli, da se fantom priredi pravo slovensko kosilo (obed) ob 12 uri. Teh fantov bo po številu 8, ter spremstvo, kot soferka, ki jih bo vozila.

Slovensko javnost se prosi tole, da pridete enkrat po eni uri popoldan, to je šele po kosilu, da jim pustite, da bodo gotovi z obedom. Kosilo se bo vršilo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Fantje imajo dovoljenje le do 5. ure popoldan, torej boste imeli na razpolago dobre 3 ure, da boste pokramljali z njimi. Posebno še domačini, kateri smatrate, da ste od tam doma, boste zato imeli priliko. Naj torej ponovno navedemo imena in od kje da so doma.

Vinko Kalčič, doma iz Ružic št. 110, Ctar Drago iz Rihemberka št. 29, Krševan Zoro, iz Gradišča št. 59. (da ja ne bi bil moj sosed v domovini.) (Ce je to Gradišče pri Vipavskem trgu?). Rakar Marian pri Pulju v Istri, Marušič Bruno iz Hraške pri Postojni, Lipušek Stanok od sv. Lucije ob Soči, Resinovič Franc iz Hrepelj Kozina, Brajkovič Anton, Pulj št. 178.

Dalje se nahaja med njimi še Floretti Marijan, ki tudi trdi, da so njegovi predniki Slovenci, in je doma iz Vidma (Udine) ter ima Slovenko za ženo, katera je doma iz Auče pri Kanalu. Njeno dekleško ime je bilo Suligoj.

Eno prošnjo ima pa odbor na vas vse, da če pridete v dvorano, ste proseni, da pod nobenim pogojem ne boste silili kakega alkohola tem fantom, ker vedeti moramo vsi, da oni so še vedno ujetniki in da je to strogo prepovedano.

Dalje tudi, da se izognete kake širše razprave z njimi, katero bi se mogoče smatralo za politično.

Kot je tudi že bilo poročano, da so ti fantje podarili Sansu, (in je bilo že meni izročeno, kot taj. podružnice št. 48 SANS.) vsoto \$75.00. Vse priznanje jim!

Zavedajo se, da imamo mi ameriški Slovenci organizacijo SANS, katera se trudi za osvoboditev njih domovine, za združitev vseh Slovencev v demokratično federativno Jugoslavijo. Ti fantje, kot pripovedujejo, so dovolj poskusili trpljenja pod fašistično Italijo. Ne le oni sami, ampak ves naš slovenski narod v Primorju je trpel 25 let. Dovolj so zavžili recinovega olja in prestali drugega trpljenja, katerega so jim povzročali sovražniki, zato ker so bili Slovenci.

Ti fantje si ne želijo drugega, kot dočakati še dneva, da bi bila njih rojstna domovina svobodna. Marsikateremu med nami v Ameriki naj bi bili ti fantje, kot ujetniki, nam za vzgled, da se bi z večjo vneto poprijeli dela pri SANSu, kot tudi za zbiranje za JPOSS, kateri organizaciji se trudi vsaka po svoje za rešitev našega naroda iz tega trpljenja in za boljše človeške pravice, ki naj bi mu pripadle po tej vojni.

Teh fantov želja je tudi, če bi bilo mogoče, da bi se jih ločilo od njih največjih sovražnikov Italijanov, kateri so počenjali razna grozodejstva nad njimi. Se danes, ko so v ujetništvu, vedno gledajo, da provocirajo neprimerno, s tem da bi jih spravili v kak neprijeten položaj pri vodstvu jetnišnice. Priporočljivo bi bilo torej, da bi se poskušalo tudi v tem oziru kaj napraviti. Capt. Young se je zelo pohvalno izrazil o teh naših slovenskih fantov. Tu so dobro leto dni, pa se z njimi že deloma pogovori v angleščini. Če jih boste želeli obiskati v taborišču, tudi to boste lahko storili, le da boste prišli v stik z Capt. Young-om, in ga naprosili za dovoljenje. Navesti morate katerega bi sicer želeli videti oziroma govoriti. O tem vam bodo tudi fantje v nedeljo dali informacije, kako in kaj. Ravno tako njih naslove. Naslov Capt. Young je Public Relations Office E. P. G., La Carne, Ohio.

Možno je, da se jih bo v bodoče imelo še priliko imeti kje drugje v našem velikem slovenskem Clevelandu, kot na primer na St. Clairju ali v Newburghu, ali Euclidu, v gosteh.

Torej odbor je na delu, da sprejme te fantje kot goste in prijatelje. Poskušal bo, da jim da teh par ur ko se bodo mudili v naselbini med nami razvedrila.

Tukajšnja podružnica št. 48 se pa iskreno ponovno zahvaljuje tem našim postrtovalnim fantom-ujetnikom za njih velikodušni dar \$75.000, katerega so spravili skupaj in podarili v pomoč za osvoboditev svoje domovine. Ključem jim: Dobrodošli med svojimi rojaki prihodnje nedelje!

Za odbor
J. F. Durn.

Iz Collinwooda
Apel za dramsko društvo Verovšek

Collinwood, O. — V imenu dramskega društva "Anton Verovšek", apeliram na vse bivše člane in članice ter zadnji družstveni odbor, da se vdeležite seje v svrhu reorganiziranja Verovškega, da se ga po možnosti ponovno spravi na delo za dramatično. Seja se vrši v petek zvečer dne 25. avgusta ob 8 uri zvečer. Prosi se vas, vdeležite se te seje!

Vojni ujetniki gostje
V nedeljo, dne 27. avgusta, bodo gostje Slovenskega delavškega doma na Waterloo Rd., naši slovenski fantje, vojni ujetniki, kateri so bili proti svoji volji siloma vtaknjeni v italijansko armado.

Obiskalo nas bo 8 Slovencev in dva Istrijane. Slovenci so doma od Gorice in Postojne. Apelira se na vse morebitne sodrtnike teh fantov, da jih v nedeljo obiščete v S. D. D. Obiščete se jih lahko od 11 do 5. ure popoldne.

Vincent Coff.

— Vse to je početje belih ljudi. Prebivajo za velikim gozdnatim pogorjem in zdaj pričenejo iztezati roko v deželo zelenega trstja. Glavarji so sklenili, da pošljejo odposlanca k velikemu poglavarju belcev. Stopi pred nas, poglavar Sin Bobnečega ptica, in povej, zastran česa hočemo povprašati velikega glavarja belcev!

Sin bobnečega ptica je stopil naprej in spregovoril nekaj besed, ki so pozneje postale slavne — vendar rdečemu narodu žal niso pomagale: — To je moje sporočilo velikemu glavarju belcev: Angleži hočejo vso deželo na jugu šavanske reke (Ohio), Francozi hočejo deželo na severu šavanske reke. Kje potem ostane, veliki in modri poglavar belcev, deželo otrok Nanaboča? Čuli smo, da so ti Čiroki prodali našo deželo. Čuli smo, da so ti velikodušni rodovi Irokezov našo deželo podarili, toda naša dežela ni tulač za pšice, ki se da kratko in malo prodati ali podariti. Ljudje, ki to vendarle trdijo, so lažnjivci. In če hoče kdo vendarle verjeti, da je naša dežela tulač, ki ga lahko kdorkoli vzame in odnese, naj veda, da so v tem, tulaču ostre puščice. Otroci boga Nanaboča vedo, ravnanje s košenim lokom in tulač ima samo eno sree. —

Napad na japonski prevozni vlak

Bombniki angleške zračne sile so se nizko spustili v džunglu in odprli so hud ogenj na transportni vlak Japoncev v bližini Kambula. Glasom poročil, so zavezniška letala prestregla marsikateri transportni vlak, napolnjen z moštvom in vojnim materijalom za sovražnika, ter ga uničila.

Brzonožec in puščica

Povest iz dobe, ko je Tekumze štel dvanajst let

Napisal Fric Steuben

Carovniki so mrmrali svoja rotenja in družilo se je vzdihovanje žensk s tožčim vpitjem, kakor da se nekoč oglašajo žalostne ptice. Ogenj je prasketal in rdeče ožarjal mrke obraze bojevnikov, orožje in plašče iz bivoljih kož. Vrvež številnih postav se je izgubljala v temi, v kateri so mladeniči na drevesu lahko le slutili vroči utrip močnega razburjenja množice. Vztrajali so do kraja. In ko so okorelih udov spet splezali z drevesa, jim je bilo, kakor da so le še bolj povezani med seboj.

Minila sta dva tedna nemirnega pričakovanja. Popoldne drugega dne je skozi vas votlo donel glasnikov veliki boben. Vsak je poznal ta votli glas. Mahoma je bila vsa vas zbрана okrog glasnika. Za njim je stal vrhovni glavar Kornstak z ostalimi načelniki iz naroda. Moški in ženske, še otroci sami so molčali, saj so vedeli, zdaj pa zvemo, kaj so starešine sklenili!

Kornstak je stopil naprej, kratko je povedal, kar so pač vsi že vedeli: da so Čiroki prodali deželo, da so Irokezi deželo darovali in da so belci ustrelili sina in oba vnuka glavarja Usnjene ustnice. Kornstak je povzel:

— Vse to je početje belih ljudi. Prebivajo za velikim gozdnatim pogorjem in zdaj pričenejo iztezati roko v deželo zelenega trstja. Glavarji so sklenili, da pošljejo odposlanca k velikemu poglavarju belcev. Stopi pred nas, poglavar Sin Bobnečega ptica, in povej, zastran česa hočemo povprašati velikega glavarja belcev!

Sin bobnečega ptica je stopil naprej in spregovoril nekaj besed, ki so pozneje postale slavne — vendar rdečemu narodu žal niso pomagale: — To je moje sporočilo velikemu glavarju belcev: Angleži hočejo vso deželo na jugu šavanske reke (Ohio), Francozi hočejo deželo na severu šavanske reke. Kje potem ostane, veliki in modri poglavar belcev, deželo otrok Nanaboča? Čuli smo, da so ti Čiroki prodali našo deželo. Čuli smo, da so ti velikodušni rodovi Irokezov našo deželo podarili, toda naša dežela ni tulač za pšice, ki se da kratko in malo prodati ali podariti. Ljudje, ki to vendarle trdijo, so lažnjivci. In če hoče kdo vendarle verjeti, da je naša dežela tulač, ki ga lahko kdorkoli vzame in odnese, naj veda, da so v tem, tulaču ostre puščice. Otroci boga Nanaboča vedo, ravnanje s košenim lokom in tulač ima samo eno sree. —

— Sin bobnečega ptica je končal. Pogledal je naokrog in povsod je videl resne obraze. Ču ti ni bilo ne pritrjevanja, ne odklonitve. —

Zdaj je še enkrat nastopil Kornstak. — Sin bobnečega ptica in njegovi spremljevalci odjezdijo v nekaj dneh. Jutri pa hočemo ustreči želji naših fantov, da vidimo, česa so se naučili. Sreca mladeničev nestrno čakajo velike preizkušnje. Pripravite se torej, oborožite se kajti jutri bomo praznovali dan borečih se mladine. —

Prosimo te: ostani v deželi, ki ti jo je naš veliki oče, rod Lenikanape, podaril. Ta dežela je zate in za tvoje otroke zadosti obsežna. Če pa te grudi lakota po naši deželi in če boš odposlal svoje bojevnike, tedaj vedi, da bo padel sleherni, ki bo brez našega dovoljenja stopil v deželo zelenega trstja. Voli tedaj, katero vumpum hočeš: beli vumpum miru, ali črni vumpum vojne!

Sin bobnečega ptica je končal. Pogledal je naokrog in povsod je videl resne obraze. Ču ti ni bilo ne pritrjevanja, ne odklonitve. —

Zdaj je še enkrat nastopil Kornstak. — Sin bobnečega ptica in njegovi spremljevalci odjezdijo v nekaj dneh. Jutri pa hočemo ustreči želji naših fantov, da vidimo, česa so se naučili. Sreca mladeničev nestrno čakajo velike preizkušnje. Pripravite se torej, oborožite se kajti jutri bomo praznovali dan borečih se mladine. —

— Vum-ho! — je zadonel zmagoslavni krik Tekumze preko vse vasi in takoj nato so se odzvali tudi ostali mladi gorski levi. — Vum-ho! Vum-ho! so vzklikali soglasno in enakomerno. Tekumze je bil res do bro uvežbal novi bojni krik.

Bojevniki so se smehljali in njihova resnoba je splahnela, ko so povsod videli fante hiteti v taborišča, izbirat orožje.

Beli poglavar je bil daleč. Nevarnost je bila vsebina indijanskega bojevniškega življenja. Mladeniči so bili ponos vsega rdečega naroda. Nevarnost je bila daleč, ponosna mladina pa je lahko noga dirjala med sototiri naokrog. Čemu ne bi rajši z veseljem pričakovali jutrišnjega dne kakor bodočih negotovih nevarnosti? — Vum-ho!

Ob reki je bila ozka ravan. Tam so se vršila tekmovanja. Gledalci so sedeli s hrbtom proti soncu, z obrazom proti reki. Prvega tekmovanja, konjske dirke, so se udeležili vsi fantje od svojih desetih do trinajstih let. Vsak je sedel na svojem konjčku in je nestrno čakal, da se pokaže vsemu narodu, četudi ni še niti malo mogel pričakovati zmage. Med konjiči je bilo nekaj usmiljenja vrednih mrh, glede katerih si pač lahko podvomil, ali bodo sploh prestale dirko. Pikre opazke iz vrst gledalcev so kar deževale.

Vsakokrat je zdiraljo štirideset do petdeset mladih jezdec. Med vpitjem in tuljenjem gledalcev so dirjali po progi, ki je bila daljša kakor kilometer, in izbirne dirke so bile bolj ljudska zabava, kakor prava borba. Ko pa so potem zmagovalci posameznih dirk nastopili k odločilni dirki, je nastala tišina, ki je bila na indijanskih dirkališčih prav tak običajna, kakor

današnje čase pred velikimi odločitvami na evropskih dirkališčih.

Tekumze je za konjsko dolžino zmagal pred Malim lovcom. Vsi trije rodovi Čilakata so oba nagradili z burnim kričanjem, posebno divje pa so vpijali pripadniki rodu Mzepase.

Potem je zamrgolelo po stranem dirkališču polno nemirnih fantovskih nog. Pričelo se je namreč splošno tekmovanje v teku. Izvedli so ga v petih odločkih. Vsakokrat je kakih sto mladeničev preletelo tretjino dirkališča. Dovoljena je bila sleherni ovira in vsaka zloba, slab tekači so se oklepali bolj, da bi jih zavrlili, metali so se jim pred noge. Šele v poslednjem delu proge so se tekači vsaj toliko otrsli svojih tekmecev, da so lahko pokazali pravo naglavo.

Tekumze se je postavil v svojo gručo šele pri predzadnji točki petih tekov. Vsi gorski levi so vedeli, kako morajo ravnati. Tekumze je stal ob Gašperju ob obeh nujnih straneh in za njima pa so se postavili ostali mladeniči Tekumzejevega rodu. Okrog njih so se nabrali tekmeči, pripravljeni, da takoj pri znamenju za start planajo na Tekumzeja in na Gašperja in ju zadržijo.

Vse oči so bile uprte v glavnika, ki je stal na cilju in je držal v dvignjeni roki velik kos usnja. Vzhajajoče sonce je zavrnil, spustil roko, fantiči so se pogrnali v dir, hoteli so se vrniti na Tekumzeja — toda ta in Gašper sta že odbrzela kakor dve pšici, sproženi s strune. Rode mladih gorskih levov pa se je postavil po robu vsem, ki so hoteli navaliti. Dvojni orel je razprostrl roke in se uprl navali. Mali lovec se je junaško pretepal. Fant z drevesa in Volčji sin, dični bratski par sta bila slozna, kakor še nikoli v dosedanjem življenju; prišla sta za roke in nista pustila nikogar naprej. In preden so papuzi mogli prav pojmiti, kaj se godi, sta bila Gašper in Tekumze v dobrih trideset metrov spredaj. Bil je lep dvoboj, kajti Tekumze je bil malo ni bil voljan, da bi Brzonožcu dovolil prednost. Toda nič ni pomagalo. Z desetimi metri naskoka je zmagal Gašper. Šele daleč za Tekumzejem so prisopihali ostali fantje. Zasmehovani od mladih gorskih levov in divje podžigani od gledalcev.

Nekega večera — bilo je to kole kakih dobrih petnajst dni — odkar sta bili fant in belo dekle bivala v novem taborišču — je ugledal Gašper gručo kakih petdesetih ljudi: možičke, ženske in otroke so zavili k sotorom. Vse drugekrat so se približevali novi pripadniki rodu, veselimi vpitjem. A ta gruča je prijezdila molče na nizkih konjih po ulicah velikega taborišča. Mrko vzravnani so sedeli na konjičih, bili so resni in molčeli, niso pogledali ne na levo ne na desno, z obrazov se je zrcalila žalost, zagrenjenost.

To je bilo seveda nalašč pripravljeno. Številni Savani, ki so prihitali h gručo, so to reč takoj razumeli. Zgodila se je nesreča. Ne glasni ni bilo čuti iz vrst gledalcev, nobene saljave besede, nobenega krika v pozdrav. Noro, kakor oni, ki so prijezdili, so stali možički in ženske na obeh straneh. Vzhajajoče sonce je bil glasnik indijanske vasi, se je bil sprevoda in molče so mu sledili, kamor jim je pokazal.

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

Popoldne sta se vozila po močvirnatem, ravnem ozemlju, ki je bilo porjavelo od sušečega se trstja. Klovacev fant je sedel poleg Marka, ne da bi bil zinil besedo. Kdaj pa kdaj je popravlil in skrbneje potegnil plateno pokrivalo čez krsto, ker je postajala vročina hujša in hujša in je bila pot brez kakršne koli sence. Mimogrede sta zagledala velikanskega kragulja, ki se je zazibal preko močvirja in krožil čisto blizu zemlje, potem se pa pognal nenadoma skoraj navpično proti nebu. Izginil je visoko pod nebom, krepko držeč v krempljih neko živalco. Klovacev fant ga je gledal, toda rekel ni ne bevan ne mev. Nenavaden prizor mu je komaj izrazil izraz presenečenja na zamišljenem obrazu.

Samo še ozek snop svetlobe je žarel na zapadni strani neba, ko sta zakrenila konja proti pročelju misijonističnega. Mark je skočil z voza in potrkal na vrata. Postaren duhovnik jih je odprl in poškilil v tujca.

Ko mu je Mark povedal svojo zadevo, jima je velel duhovnik stopiti v hišo. Nato je izginil stari na drugo stran poslopja in se vrnil z mlajšim duhovnikom, ki je nadvse prijazno pozdravil Marka.

"Prežalostno," je dejal mehek, "Jutri bomo opravili zadušnico za ubogo dušo. Naročil bom našim služabnikom, naj prinesejo krsto noter. Izvolita stopiti z menoj."

Odvedel ju je v krasno razsvetljeno sobano, kjer je stala miza s preprosto hrano. "Vedno jo imamo pripravljeno za pot-

nike," je dejal in jima odkazal stola, da bi sedla.

Naslednje jutro, tretji dan po smrti, so pokopali Antona Klovacza med grobovi Indijancev. Obred je bil kaj preprost. Mark in Antonov najstarejši sin sta stala razoglavljena ob grobu, a duhovnik je zapel rekviem. Nato so zasadili na grob preprost lesen križ z mrličevim imenom in datumom in Anton Klovacz je ostal sam. Vetrnič je šelestel s slabim, suhim glasom skozi visoko rumeno travo med grobovi. Doba rasti se je končala.

II

Pri Garovih so ostale razmere slej ko prej enake. Judita, Martin in Karli so povezali žito v snope, ki so jih pričeli spravljati na kope. Kaleb jih je zapopazoval izpred hiše.

Judita je poskušala prikriti Kaleb, da bi se bila po sestanku s Svenom kaj izpremenila, da oče ne bi poostiril svoje čuječnosti. S težkim obrazom kakor vedno se je vračala pod konic dneva domov in večerjala, ne da bi koga pogledala. Toda Linda, ki jo je pozorno opazovala in je vedela, da ni drugim nič znanega, je spoznala veselo izpremembo pri njej.

Toda Kaleb se je moral očitno nekaj pripetiti. Čemenen in redkobeseden se je vrnil s seje v Yellow Postu in Amalija, ki ga je skrivaj opazovala, je bila radovedna, kaj se mu je bilo dogodilo. Jasno ji je bilo, da to, kar ga je zadelo, ni bilo nič laskavega. Po njegovem obrazu je spoznala, da ga v duši nekaj grize. Dolgo časa je postajal in držal eno nogo na spodnji žici ograje pri ovčjem pašniku ter se naslanjal z na-

prsih prekrizanimi rokami na ograjo pred seboj. Oči so mu blodile po širnih poljanah, kjer so stali novi stogi sena. Potem je prihajal v kuhinjo in razmišljeno brskal za polomljenimi in pretrganimi kosi konjske opreme, skatlam zarjavelih žebeljev in vijaki. Amalija se je pripravljala na plaz skorajšnjih napadov, kajti Kalebovo vedenje je bilo znamenje, da se pri bližujejo.

Dva dni po Kalebovem odhodu v Yellow Post je izbruhnilo. Otroci in učiteljica so odšli na podstrežje. Amalija je pripravljala ovsen močnik za prihodnji zajtrk. Kaleb je prišel s polja, zaprl naladno dur za seboj, potresel svetilko in jo obesil na kljuko pri vratih.

"Tvoj sin je res olikan gospod, Amalija. Zelo olikan gospod," je izpregovoril malone septetaje in stopil mimo nje v hišo.

Amalija je vzdihnila. Hipoma je občutila silno utrujenost, kakor da bi bila dolgo časa zastoj delala. Vkljub vsemu, kar je bila napravila, je završal vi-rad nad njo. Od bridkega spoznanja ji je otopela misel. Na Kalebovo opazko ni nič odgovorila.

"No? Misliš sem, da bi rada vedela to," je nadaljeval Kaleb z razžaljenim glasom. "Ali nimaš niti besede?"

"Ne, prav nič," je odvrnila Amalija.

Kaleb se je vrnil v kuhinjo in je stopil z dvignjeno glavo pred njo. "Toda če bi ti povedal, kar je tvoj krasni dečko storil meni, bi mogla nedvomno kaj pripomniti," se je namrdnil in se udaril z roko po prsih. "In nemara mi tudi ne boš zamerila tega, kar bom storil, kadar napoči čas."

Amalija ga je pogledala in prebledela spricho njegovega pogleda.

"Kaj pa je storil?" je vprašala plaho.

"No, hi, hi! Kaj da je storil?" se je nasmehljaj mehek. "Bi li rada vedela, kaj? No, ugani."

S temi besedami se je odstranil v hišo in se pričel slačiti. Zalučil je čevljev za čevljem po tleh, da sta zaropotala, Amalija je slišala, da se mož na tistem smehlja.

Dolgo časa je stala s sklonjenim hrbtom pri ognjišču in si poskušala pojasniti, kaj je moglo tako nenadoma zbuditi v Kalebju prezir do Marka. Najsi je bilo karkoliže, na vsak način je podkurilo v Kalebju staro mržnjo, ki jo je gojil do fanta. Kajti Amalija je menila, da smatra Kaleb Markovo navzočnost v Oelandu za osebnostno žalitev, ki bi jo mogel masečevati samo na en način. Amalija se je lovila za bilko upanja. Večkrat ji je prišlo na um, da bi prosila, naj se odstrani, preden mu Kaleb stori kaj zalega. Toda vsakikrat je sprevidela, da bi to le pospešilo odkritje resnice, kajti Mark se nedvomno ne bi dal brez tehtnega razloga pregovoriti k begu. Sprevidela je, da je brez moči. Nič drugega ji ni kazalo ko čakati pa moliti, da bi kaka nepričakovana prilika preprečila Marku doznati, kar jo je strašilo. Vse bi rada dala, da bi zvedela, ali Bart Nugent še živi ali je umrl. Kaleb je kdaj pa kdaj omenil, da je slišal o njem, toda za Amalijo je bilo to brez pomena.

Naplesed je postavila lonec z močnikov v peč, ugasnila svetilko v kuhinji in odšla v hišo. Kaleb je raztegnil zločljivo posteljo in je kmalu zaspal. Amalija je pogledala razmrščene lase, ki so mu štrleli izpod odeje. Toda mož je bil obrnjen z obrazom proti steni in je glasno smrčal. Val nejevolje je zaplaval v Amaliji. Nikakor se ni mogla sleči in leči k njemu. Tiho je upihnila svetilko, pobrala kožuho in se je vrnila v stopila ven.

Odpravila se je k pravkar prizidanemu delu hleva, ki ni bil zaklenjen, in se splazila po temi h kupi čiste slame v kotu. Kaleb je vedno trdno spal in Amalija se je slednje jutro prva prebudila. Vedela je, da je mož ne bo pogrešal. Ovila se je z ruto, legla v slamo in se odela s kožuho. Vso noč ji je razbijal med spanjem v srcu strah kakor s kladivom.

III
Ela se je pridružila ostalim, ki so postavljali na njivi snopje v kope. Delali so na vse pretege, da bi posušili žito za mlatev.

Martin je večkrat nameraval odriniti v Yellow Post in najeti kakega mešanca, ne da bi vprašal Kalebja za dovoljenje. Toda preden se je odločil za odhod, mu je volja popustila, kajti dologtrajna navada ga je držala krepko v Kalebjevi oblasti.

Judita je od težkega dela nekoliko oslabele. Toda poskušala je prikriti pešanje svojih telesnih moči. Prva je bila zjutraj pri delu in na njivi je kazala izredno marljivost in vnemo. Ela jo je sumljivo gledala, toda posihmal se je izogibala kakršnegakoli spora z njo. Kaleb je bil na tistem zadovoljen z njo, zakaj bil je prepričan, da ji je zlomil duha. Toda Amalija jo je opazovala z rastočo skrbjo in se ni motila glede njenega stanja.

Linda si je prizadevala, da bi

govorila z Judito, kadarkoli se ji je zdelo primerno. Opominjala jo je, da je čas za beg tik pred durmi, da mora ostati pogumna in izkoristiti priložnost, čim ji napoči. Judita se je obupno zanašala na Lindo, mislila na njivi ves dan samo nanjo in iskala prilike, da bi bila v njeni prijetni bližini, kadar drugih ni bilo zraven.

Na zadnje je stalo žito v zlatorumenih kopah in se sušilo na njivah. Kaleb se je smukal

med kupi, pregledoval pšenico, rž in ječmen z natančno pazljivostjo in sklepal na tistem, katero zemljišče naj bi ostalo prihodnje leto neposejano. Judita nikakor ni mogla vedeti, koliko časa se bo Kaleb mudil na takih sprehodih, zato se ni upala iti onstran šole, če je sploh kdaj prestopila vrata pristave. Amalija je budno pazila nanjo in ji je postala malone strožji paznik nego Kaleb.

(Nadaljevanje)

DEKLETA IN ŽENE — Ali veste, da boste prihranile precej denarja če si naročite fin **FUR COAT** ali fino in najnovejšo mode **STERLING SUKNJO** iz čisto volnenega blaga naravnost iz tovarne — **SEDAJ NA "WILL CALL"**

Ne pozabite — prva izbira je vedno najboljša

Ne odlašajte, samo pokličite me, da vas peljem naravnost v **TOVARNO**, na mojo odgovornost in brez zamere če kupite kaj ali ne.

Vam se vljudno priporočam.

BENNO B. LEUSTIG

Endicott 3426

1034 ADDISON RD.

Prisoners Study Scriptures Via Radio

This group of inmates of San Quentin penitentiary in California are members of a bible correspondence school conducted free by the Voice of Prophecy radio program. This program, every Sunday morning on the Mutual Broadcasting system, and released by transcription to more than 250 additional stations in North and South America, Africa and the South Pacific islands, has a registered membership of over 200,000 in the bible course, of which the class above is part. The class is led by the man in shirt sleeves, second row, second from left. Warden Clinton Duffy, of national penal institution fame, is well pleased with results from this class of bible students. Lessons are produced in English, Spanish, Portuguese, German and the Braille.

V BLAG SPOMIN

četrtle obletnice smrti dragega in nikdar pozabljenega soproga in očeta

EDWARD MOZEK

ki je za vedno zatisnil svoje mile oči dne 23. avgusta 1940

Hladna zemljica Te že leta širi krije
Mirno in sladko v grobu zdaj spiš,
Zapustil si vse, ki si jih ljubil,
Zapustil si svoje lastne drage.

Spavaj v miru, blaga duša,
Nikdar Te ne bomo pozabili,
Vedno bomo za Te molili,
Tvoj duh bo živel med nami za vekomaj!

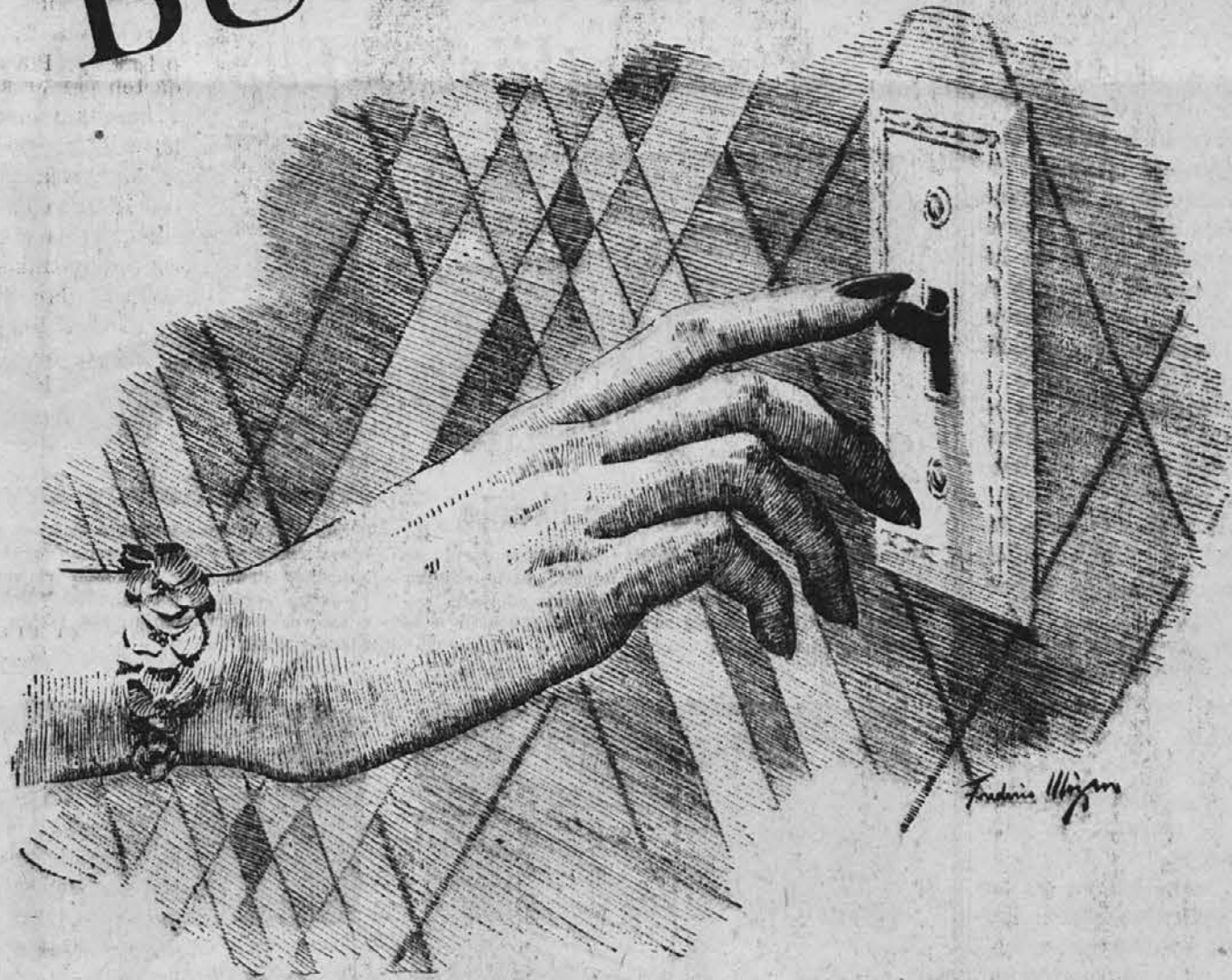
Angela Mozek—Kavcnik, soproga
Eleanor, hči

Cleveland, Ohio, dne 24. avgusta, 1944.

"IT'S OK TO BAWL THEM OUT FOR BEING LATE, JOE, BUT I DON'T THINK YOU OUGHT TO PAY THEM OFF IN STAGE MONEY."

BUTTON BUTTON

Vi IMATE GUMB

Da, vi imate gumb... magični gumb, ki obvladuje moč orjakov. To je gumb ali stik, ki da v delo takoj neskončno energijo elektrike... samo s pritiskom vašega prsta.

Elektrika proizvaja danes več kot 30.000 raznih del doma, v trgovini, v tovarni... vse okrog vas! Električna služba začne ali neha z delom po vaši želji, dela poceni in zanesljivo.

Od vašega rojstva sem je električna znanost omogočila cele nove industrije — zaposlila milijone ter založila desetine milijonov z brezštevilnimi novimi produkti, napravila delo lažje in življenje bogatejše.

Celo ko to čitate pripravlja električno podjetje za

vas — po žmagi — več produktov in večjo postrežbo, ki vam bo dodatno olajšala skrb in pomnožila vaše prijetnosti.

V bodočnosti boste hoteli pomnožiti vašo rabo električne postrežbe. In čeprav je elektrika danes poceni, bo še cenejša, medtem ko vam bo doprinesla več in več koristi... ker več kot rabite elektrike, manj stane enota.

Faktilno se je povprečna cena elektrike ki jo daje The Illuminating Company za rezidenčno rabo znižala vsako edino leto v 52 letih, kar je družba v obratu. Danes gre povprečna cena elektrike še vedno nizdol! — THE CLEVELAND ELECTRIC ILLUMINATING COMPANY.

The Illuminating Company

DON'T WASTE ELECTRICITY! TURN OFF LIGHTS AND APPLIANCES WHEN NOT IN USE!

ČRNA ŽENA

Zgodovinska povest
Priredil Javoran

(Nadaljevanje)

Možek je ubogal in še bolj sta podvizala korake. — Zdaj je naenkrat začel pihati močan sever, ki je hitro pogoltnil oblake nazaj proti Bohinju. Le par iskrih bliskov je švignilo, mogočno je odmevalo grmenje med skalnatimi pečini — in zopet je bilo vse mirno; nevihta je odšla proti jugu.

Ko sta tako šla naprej, je pripovedoval možek o varnostnih naredbah, katere so za sluščaj katerega hujšega spopada napravili za žene in otroke; povedal mu je, kako so jih varno spravili v jamo pri "Slepem Bogu" in jih zastražili. Povedal mu je tudi, da je poprej v gozdu govoril z voditelji kmetov, ki so mu naznanili, da se upor začenja, da ravnokar odhaja četa bojevnikov na grad, zahtevati svojih pravic. — Bregar ga je pazljivo poslušal, a ga še bolj mrzlično priganjal, naj hitita.

Ze sta se bližala cilju. Francetu je začelo srce hitreje biti in v glavi mu je domišljija vsiljevala strašno, zagonetno vprašanje: kaj bo? — Tudi v možkovem sreju je bilo mnogo skrbi.

Le še nizek grič ju je ločil od Brd. Tedaj je pa naenkrat oba potnika zasčegotalo v nosu, začutila sta čuden vonjav in zdaj je švignil izza grička ognjeni jezik.

"Bog se nas usmili, tu zadaj gori." je zakričal France, "to je na Brdih! Na Brdih gori!"

Tedaj sta drvila kar najhitreje mogoče na grič, kjer sta lahko videla na Brda. — Obstala sta kakor okamenela. — Nova Bregarjeva hiša je bila vsa v ognju. Ognjeni plameni so ravno že škodoželjno oblikovali streho. Slišala sta, kako je prasketalo in pokalo, ko so se ločili goreči tramovi, in vse to je strašno odmevalo v Bregarjevem sreju; človeka nista opazila nobenega pri ognju.

"To je Niganino delo, — prepозна sva," je skoro nezvestno šepetal France; — nato je pa divje zakričal: "O Zalka! Zalka! O moje dete! Francek! ... Štefan, pojdi, pojdi! Nemara se da še kaj rešiti."

"Zalka in otrok sta že zdavnaj na varnem v votlini na Špi-ku," je kričal možek in obenem prijel Franceta za roko ter ga zadrževal.

"Hočem gotovosti, prepričati se moram, se moram!" je jokal je tarna Bregar.

V istem trenutku sta pa zaslišala z najskrajnejšega Špirovega robu dolg zategnjen, zamolkel glas, ki se je razlegel kakor tuljenje močnega bivalja, in razločila sta pretrgane besede:

"Hoooo — sovražnik na Špi-ku — na Špi-ku — na Špi-ku — sovražnik — sovražnik!"

Grozni glasovi so še vedno zamolčko odmevali od Špikovih sten in se polagoma tajno poizgubljali v gozdu ob Savi, tedaj pa je naenkrat zadonel od nasprotni strani, prihajajoč od Bodešić sem, močan in pretre- sujoč glas, ki je šel skozi mo- zeg in kosti, zdaj ogromno na- raščal, zdaj zopet padal — bil je glas roga, in temu je sledilo več kot deset človeških glasov kakor v koro se menjavajoč:

"Sovražnik na Špi-ku — na Špi-ku — sovražnik — sovražnik — na Špi-ku."

Na Špi-ku je vladala grozna zmešnjava, vsi so kričali zme- deno, da ni bilo mogoče razu- meti nobene besede; izmed splošnega krika se je pa zdaj- zdaj začulo v srce segajoče ja- dikovanje in zdihovalje obupa- nih žena in pretresljivo jokanje

prestrašenih otrok. Nekaj strašnega je bilo poslušati te glasove, ki so pričali, kako strašno trpe žene boječ se za svoje, kako se jima trga srce. — Ker je bila že tema, se je dobro razločil ogenj, katerega je zakurila straža kmetijskih bojevnikov v Bodešićah, ki je pa že pojmal. Na Brdih se je ogenj še enkrat škodoželjno ovil Bregarjeve hiše in jo popolnoma vpepeli.

"Jezus, Marija, Jožef, nekaj strašnega se godi! Vse je izgubljeno! Bog se nas usmili!" je vzdihnil kroparski možek.

Bregar je stal kakor okame- nel, ves bled in prestrašen; sre- po je zrl predse in se ni mogel ganiti z mesta. — Tedaj se je pa posvetilo na Špikovih vrho- vih: en ogenj, dva — pet — in še več — in še strašnejše se je oglašil glas roga in še groznej- še je odmeval od sten in brzel tuleče po dobravah in gozdih.

Na Špi-ku, tam kjer je pač moral biti vhod v votlino "pri Slepem Bogu", se je nekaj ugasi- nilo, a potem zopet nekoliko močnejše vzplamtelo. — Te- daj pa naglo kakor blisk ves Špi-ki je bil v ognju; — bilo je, kakor bi se odprlo ognjenikovo

žrelo in kakor bi hotel ves pe- kel naenkrat privreti na dan z vso svojo sovražno močjo in si- lo; strašno je žarela goreča go- ra — zdaj so se potresla tla — nemudoma je sledil grozoten pok — in grmenje in pokanje in bobnenje, kakor bi se gore pre- vračevale druga na drugo in kakor bi se podirala zemlja.

"Bog jim bodi milostljiv in usmiljen!" je molil možek kleče poleg Bregarja; ta je stal tresoč se po vsem telesu in kakor zamaknjen upiral pogled tja na Špi-ki, odkoder se je dvigal proti nebu temnordečkast oblak, med- tem ko so se s Špikovih vrhov valili nizdol debeli kamni, od- skakovali čez peči in stene, se razdrbljali in kakor sovražna vojska brzeli v nižino. —

Bobnenje in grmenje je pola- goma ponehvalo in vmes so se že razločevali obupni kriki in kliči. Zopet je začelo lahko šu- meti, kakor bi se sprožila cela reka peska in drobnega kame- nja in drvila čez pečine. Ves Špi-ki je bil razsvetljen; eks- plo- zija je vnela dve suhi smreki in nekaj zelenih mecesnov, ki so potem razsvetljevali vso okoli- co. Tam zadaj so mejile raz- svetljeno pokrajino visoke in vitke jelke, katerim je nočni soj gorečega dreva dajal posebno tajinstveno ter čarobno barvo in obliko, tako da se je zdelo, da strahovi stražijo nesrečno prizorišče. Še strašnejše so pa doneli v temno noč obupni kliči zbeganih bojevnikov, obupanih žena in prestrašene dece.

Bregar in Štefulček sta še vedno stala tiho in nemo; mi-

sliti nista mogla ničesar, še manj pa govoriti; le ena misel jima je begala po glavi: straš- no, strašno! in ta jima je po- vedala vse. — Ko sta se čez ne- kaj časa zopet nekoliko zave- dila, je začel France žalostno vzdihovati: "Gorje, grozno je, strašno! Vsi so izgubljeni! Vsi — ah, vsi! — Pojdi, Štefan, hitiva in poglejva, nemara še lahko kaj rešiva. — Pri Slepem Bo- gu so gotovo vsi mrtvi."

Za delavce

Strojni operatorji
Punch Press operatorji
Drillpress operatorji
Broch operatorji
Short Cut Lathe operatorji
Znotranji in zunanji brusarji
Milling Machine operatorji
Dip Tank barvarji
Oskrbniki fornezov
Težaki in vozniki

Visoka plača od ure in "overtime"

The Cleveland Tractor Co.
19300 Euclid Ave.

Mali oglasi

Varna in solidna investicija v vojnem ali mirnem času

Prvovrstno zidano apartment poslopije z letnim dohodkom \$3.-250.00. Idealno, da v enem stanovanju živi lastnik. V tej okoli- ci se čim več Slovencev nase- ljuje. Severno od St. Clair Ave., blizu Gordon parka. Jezero, hot house in vrti. Zmerna cena. Po- kličite lastnika tekomi dneva CH. 4050, ali po 5. uri popoldne: PO. 0049.

V najem

se odda stanovanje s 6 čednimi sobami in kopalnico. Najemnina zmerna. Nahaja se v okolici Nor- wood Rd. in St. Clair Ave. Po- kličite KEnmore 0377.

CE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in maj- hna dela na trgovskih poslopijih in do- movih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service
1106 St. Clair Ave. — CH. 8376-8377
Ob večerih: ME. 4767

SOUND SYSTEM
INDOOR OR OUTDOOR
Posebni popusti za društva
B. J. Radio Service
1363 E. 45 St. — HEnd. 3028

Ekspertna popravila
na pralnih strojih — čistilcev preprog — likalnikih — hladilnikih — prašni- kih — mixerjih — radio aparatih
DELO JAMČENO
Recreation Room Supplies
5724 Euclid Ave., EX. 3016

KUPI SE 200 avtov

kateregakoli izdelka in leta
SMITH AUTO SALES
6115 Superior Ave.
HE. 2888

Kerruish Jewelers, Inc.
818 E. 152 St.—GL. 2007

Popravljamo žepne, zapest- ne in stenske ure
kot tudi vsakovrstno zlatino

Ed's Radio Service
5310 Clark Ave., AT. 3650

Ko pri nas popravimo vaš radio apa- rat, bo deloval kot če bi ga poslali v tovarno.

Vam zatekajo noge?

Z gumijasto elastičnimi noga- vicami si boste preprečili bole- čine nog, če vam ob koncu dne- va zatečejo noge. Splačalo se vam bo kupiti par teh nogavic na poskušnjo.

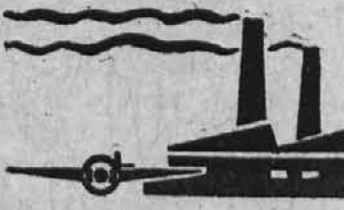
Mandel Drug
Lodi Mandel
PH. G., PH. C.
SLOVENSKI LEKARNAR
15702 Waterloo Rd.
Cleveland, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah.

Massage Air Cushion
★ Yields with every step
★ Absorbs shocks, jars
★ Keeps you foot-fresh

Louis Majer
Shoe Store
6410 St. Clair Ave.

WHERE THE FUEL GOES

A PLANT manufacturing air- planes in New England burns 800,000 gallons of fuel oil a month.

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKES ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu
od 5.10 pop. do 1.40 zj.
Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo
Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

Pospešite dan zmage!

Izvrstna prilika za delo pri 100% izdelovanju kritičnih vojnih predmetov.

Potrebuje se moške

Shear operatorje in pomočniki, punch press operatorje in pomočnike, line inspektorje, packer- je in nakladalce ter metal stamping inspektorje.

Geometric Stamping Co.

VOJNA TOVARNA
1111 E. 200 ST.
IV. 3800

Poslovodja

za trgovino na Waterloo Road, išče Slov. zad. zveza. Mora biti vešč mesar. Dobra plača. Za podrobnosti se je zglasiti pri Louis Izancu, 667 E. 152 St.

STALNA DELA

s povojno sekuriteto
Vedno rastoča organizacija potrebuje takoj

Engine Lathe
Turret Lathe
Milling Machine
Planers

Horizontal & Vertical
Boring Mills
operatorje

Electric Arc Welders
Assemblers

Bivši vojaki so dobrodošli
Visoka plača od ure
Prilicno nadurno delo

Broden Construction Co.

(Podružnica Wean Engineering Co., Inc.)
Pokličite Mr. Radu, IV. 5770
22800 Lakeland Blvd.
od E. 222 St.

Mali oglasi

Zgubilo

se je takozvano "lapel" broško, med Norwood Rd. in E. 61 St. Pošten najditelj je prošnja, da pokliče HE. 7014.

Želi se

kupiti bicikel za dekleta. Mora biti dobro ohranjen. Kdor ima naprodaj, naj sporoči naslov v uradu tega lista. HE. 5311.

NAZNANILO

Od sedaj naprej bomo zopet izvršili razna dela kot pokriva- nje streh in popravljanje hiš. Delo jamčeno.

John Robich

General Building Contractor
18615 MEREDITH AVE.
KE. 5152

Prekladalci zaloge

in pometači
Strojni operatorji—brusarji in

Lathe operatorji

Dobra plača od ure poleg overtime
10 ur na dan
6 dni v tednu

The Pipe Machinery Co.

930 E. 70 St.
blizu St. Clair

IŠČE SE

Ženske za snaženje

šolskih poslojij na Cleveland Heights

Kratke ure in dobra plača
Pokličite CHerry 6991

Kupujte vojne bonde in vojno-var- valne znamke, da bo čimprej pora- znišče in vse, kar ono predstavlja!

MOŠKE IN ŽENSKES

se potrebuje za splošna tovarniška dela

6 dni v tednu
48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo držav- ljanstva.

Nobene starostne omejitve, ste fizično sposobni za delo, ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

Ženska za snaženje

Dnevno delo

Stalno delo

Tedenska plača

Zglasite se na 5. nadstropju

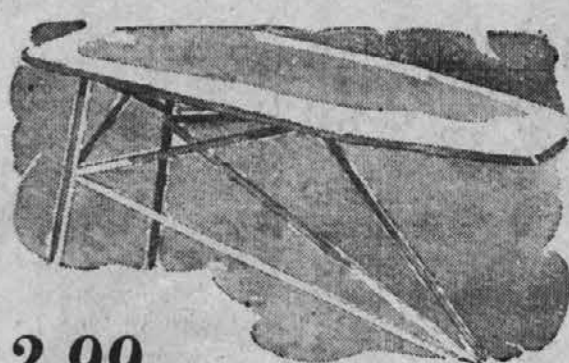
EMPLOYMENT OFFICE

Wm. Taylor Son & Co.

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

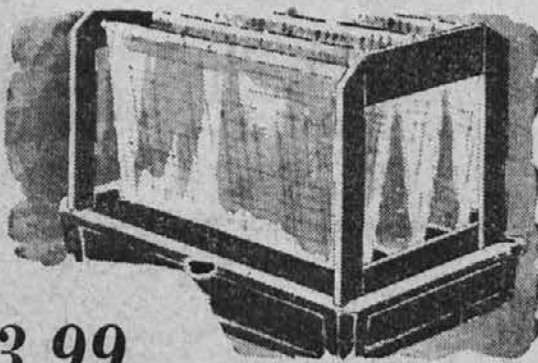
THE MAY CO.

Presenetljivi nakupi za dom

2.99
54 in. stojalo za likanje

Izvrstna posebnost teh stojalov za likanje je, da se lahko zaprejo in odprejo; le migljaj prsta odneha majhen zapah. Sedaj se lahko poslovite od starih ne- rodnih stojal. Ta stojalo za likanje so velike mere 54 inčev. Cena samo 2.99.

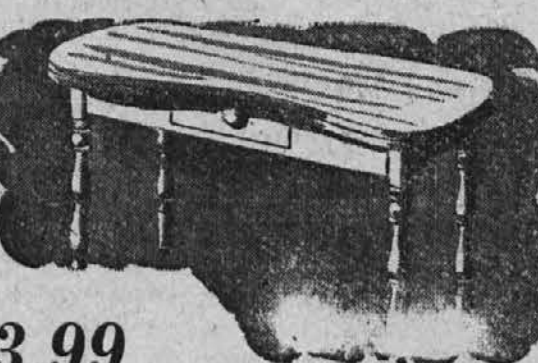
3.99
Priročen Solvay Dryette set

S tem predmetom odstranite vlažnost, preprečite ples- nitev, odstranite zaduhli smrad v kleti, klozetu, ali katerikoli sobi, kjer prevelika vlažnost dela škodo. Protežira pohištvo, orodje, obleko, itd. Odpremljen je z tako iz trdega gumijs. 100 funtov vreča Calcium Chloride \$2.48.

3.99
Nebarvana omara s predali

Močno zgrajena iz močnega smrekovega lesa. Omara s štirimi predali meri 29½ inčev v visokosti, 16½ in- čev v širini, 9½ inčev v globokosti. Je gladka in pripravljena za barvanje. Veselili se boste, ko jo boste sami pobarvali. Zelo primerna omara za otroško so- bo, itd. Cena samo 3.99.

3.99
Nebarvana miza za spalnico

Krasna vanity miza v obliki ledvice, ter z enim pre- dalom, in okroženimi nogami... s posebnimi polica- mi, ki se jih lahko raztegne in okoli katerih se lahko napravi krasno ogrinjalo. Iz smrekovega lesa, ter zgra- jena, da je pripravljena za barvanje. Vrh je 18x36 inčev. Dobro zgrajena. Cena samo 3.99.

1.50
Velik Glasbake lonec

Lonec drži 1½ kvarto; komplet s pokrovom... iz stekla, ki vzdrži toploto. Ta lonec eliminira negotovost, z lahkoto opazujete kako se jed kuha. Prav lahko je za čistit. Jamčen, da se eno leto ne razbije vsled to- plote. To napravi lepo darilo za nevesto. Cena samo 1.50.

2.99
Nebarvane nočne mizice

Pripraven komad pohištva, ki se ga lahko uporabi v spalnici kot nočno mizico ali za telefonsko stojalo. Pri- merne velikosti... meri 28 inčev v visokosti. Atraktiv- no in močno izdelana. Iz smrekovega lesa, zgrajena in pripravljena za barvanje v katerikoli barvi hočete. Cena samo 2.99.

THE MAY COMPANY... HIŠNE POTREBŠČINE... PETO NADSTROPJE